

Lesmateriaal project Aaltje

Groep 7 en 8 basisonderwijs

Het leven van een meisje rond 1800 in Smeerling

Inhoudsopgave

Wie is Aaltje?	3
1 Wat verandert in de loop der tijd in je omgeving?.....	4

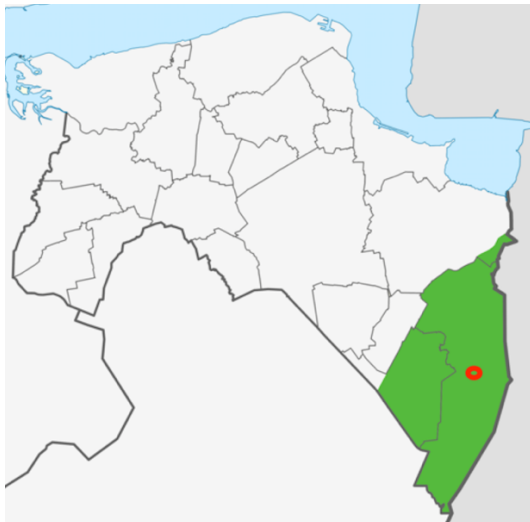
Disclaimer

© Dit materiaal mag vrijelijk gebruikt worden mits met bronvermelding. Hergebruik voor commerciële doeleinden is niet toegestaan. Het lesmateriaal is ontwikkeld onder auspiciën van de Historische Vereniging Westerwolde, <https://www.verenigingwesterwolde.nl>.

Wie is Aaltje?

Aaltje is een meisje dat omstreeks 1800 in Smeerling woonde. Haar geschiedenis kennen wij door een kasboekje dat haar voogd heeft bijgehouden. Dat kasboekje is rond 1980 gevonden in een boerderij in Smeerling, een buurtschap tussen Onstwedde en Vlagtwedde. Het kasboekje begint in 1773. Vanaf 1792 houdt de voogd de uitgaven bij die hij doet voor Aaltje, want in dat jaar overlijden de vader en het broertje van Aaltje. In het kasboekje staan de dagelijkse uitgaven en inkomsten in van voogden voor hun 'pupillen', (half)weeskinderen uit de Smeerlinger familie Hoisingh.

Op de website <https://aaltjesstee.nl> kun je meer over Aaltje lezen en over de mensen die in Smeerling woonden, wie hun voorouders waren en hun nageslacht. Maar ook zie je daar iets over het landschap, de gewoonten, de gebruiken en de taal. In de opdrachten die je gaat maken kijk je naar Aaltje, maar tegelijk naar jouw leven.

Ligging Smeerling (rode cirkel) in Westerwolde
Groen = 19^e-eeuwse gemeentegrenzen Westerwolde¹

Smeerling uitvergroet. (Bron: Google Maps)

Foto van de woning van Aaltje, het in 1930
afgebroken Hoisinghstee.
(Bron onbekend. Uit collectie Berend Jan Harding)

¹ Door NLBerendsen - Eigen werk, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=73750785>

1 Wat verandert in de loop der tijd in je omgeving?

In de omgeving waar je woont verandert er in de loop der jaren weleens het een en ander. Soms verandert een gebouw, komt er een nieuw gebouw, wordt een gebouw gesloopt of een weg aangelegd.

Op internet kun je voor je eigen omgeving tot 1815 bekijken wat er in jouw omgeving veranderd is. Zo is ook te zien wat er in de omgeving waar Aaltje gewoond heeft (Smeerling), anders is geworden. Je kunt dat op de volgende website bekijken, <https://www.topotijdreis.nl>.

Op die website kun je rechtsboven in een venster een straatnaam+ woonplaats intypen (of je postcode). Aan de linkerkant zie je een schuifbalk. Die kun je naar boven (richting 1815) en naar onderen (2018) schuiven. Wat je dan ziet is een kaart met hoe de omgeving er in die tijd uitzag.

Hieronder zie je een voorbeeld van Vlagtwedde van 1845, 1925 en 2018.

Vlagtwedde in 1845

Vlagtwedde in 1925

Vlagtwedde in 2018

Opdrachten:

- Zoek voor de plek waar je nu woont uit hoe de omgeving er uitzag voor drie jaartallen. Begin bij 2018 en ga dan voor de volgende periode minimaal 75 jaar terug in de tijd. De periode daarna ook weer minimaal 75 jaar terug in de tijd. Let op veranderingen in het aantal woningen, plaats van de woningen, wegen, aanwezigheid van groen (bomen, weilanden, akkers).
Tip: als je weet hoe het moet, kun je ook van elk jaartal een schermafbeelding (screenshot) maken en die bewaren of uitprinten.
- Welke verschillen zie je? Kijk hierbij naar wegen, gebouwen, onbebouwde stukken land en wat je verder opvalt.
Het beste kun je drie kolommen maken en boven elke kolom het jaartal zetten. Je schrijft dan in de kolom op wat je ziet. Onder de drie kolommen zet je dan welke verschillen je ziet.
- Kun je uitleggen hoe het komt dat die verschillen er zijn tussen de drie jaartallen?
- Je hebt nu verschillen gezien voor je omgeving die in pakweg 150 jaar zijn opgetreden. Schrijf nu eens minimaal drie veranderingen op die je graag in de toekomst voor je omgeving zou willen zien of verwacht. Zet er ook bij waarom je die veranderingen wilt of verwacht.